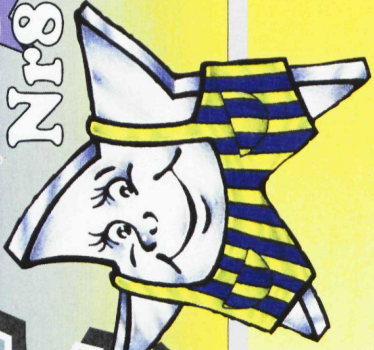

2001
Nr 8

Õhtu

Burundi
printsessid

Tähenärija
otsib kodu

Porilane ja
lepatriinu

Hallivanamehe
lulla

Hõmmik
aias

ISSN 0134-2266

9 770134 226003

ANDRUS NORAK

Ujujad

KAS SA OSKAD UJUDA,
SOOJAS VEES, HEA TUJUGA ?
KUI ON VESI MÄRG JA SOE,
KAS SA OSKAD – VÄGA LOEB.

KES EI UJU, LIHTSALT SUPLEB,
NUUSUTAB VEES VESIKUPPE,
AGA MÕNI VÄIKEMEES
JUBA KAELAST SAADIK VEES.

ÄRA KURVA KUJUNA
SEISA, KUI SA UJUDA,
VEEL EI OSKA, VÄIKEMEES
ÕNNETUNA SOOJAS VEES.
TULE PAREM ÄRA PAATI,
ÄRA SEISA KAELASTSAADIK.

OSKAD LIIGUTUSI TEHA ?
VEE PEAL HOIDA OMA KEHA ?
KUI SUL UJUMINE SUJUB
KÜSIN VEEL, ET KEDA UJUD ?

SEE KES OSKAB, UJUB KONNA
KES EI OSKA, MUIDU KONDAB.
SEE, KES OSKAB, UJUB KROOLI,
TA ON SEDA ÖPPIND KOOLIS.

KES OSKAB, UJUB SELILI,
VESI NINNA LÄHEB NII.
MÕNI NII, ET TEISTEL PIINLIK
UJUB SOOJAS VEES DELFIINI.

KES PISUT OSKAB, UJUB KOERA
ÕHUPADJAD ABIKS TOENA.
MÕNEL AGA KÕIK LÄEB SASSI
JA TA UJUB HOOPIS KASSI.

LIILI REMMEL

HOMMIK AIAS

Kas tunnete Siretit? Seitsmeaastast tüdrukut roheliste silmade ja lehviva hobusesabaga? Näe, sealt ta ise tulebki. Tänapäevane hommik on selle poolest eriline, et Siret on esimest päeva vanaema juures. Mõelda vaid – terve suvi ja vanaema suur aed tema päralt!

Siret seisatas trepil. Hommik oli mõnusalt soe, eemal kasvavad pärnad õitsesid. Tüdruk kepsles jasmiinipöösasse ja torkas ühe õie endale juustesse. Ema oli rääkinud, et jasmiiniõied pidid koide vastu head olema.

"Et pea koitama ei läheks," mõtles Siret ja itsitas, "aga rohkem ikka ilu pärast. Kes on nüüd kõige ilusam?" kummardus tüdruk kastmivanni kohale oma peegelpilti vaatama.

"Vetevana, vasta mulinal, kes on kauneim päikse all?"

Muidugi oleks võinud nüüd mulinal ilmuda vetevana või vähemalt vannivana ja kinnitada, et Siret on kauneim päikse all. Olgu peale, kasvõi siin jasmiinipöösa all. Aga ühtki vana ei ilmunud. Ainult mõned satikad ulpisid vees ja neil oli endiga küllalt tegemist.

"Uimasevõitu vetevana selles vannis," mõtles Siret, "ei märka ka õigel ajal kohal olla ja terake tött rääkida."

Koidevastane ilulill juustes lippas Siret otse maasikapeenrasse. Küllap seal on midagi tema jaoks.

Pettuda ei tulnud. Küpseid maasikaid oli nii palju, et sai isu täis ja jäi veel peenralegi.

Illustreerinud JUSS PIHO

Keda võtta traktori peale

LILI REMMEL

Timm sõidab traktoriga heinamaal. Äkki vaatab: keegi jookseb talle tuhatnelja järele. Timm peatab oma traktori trõnn-pott-pott-sss. Tulija on kutsu Rulli. Koer on nii kiirustanud, et lõõtsutab, keel suust väljas.

"Kuhu sina tõttad?" küsib Timm kutsu Rullilt.

"Võta mind ka traktoriga sõitma," palub koer ja kaabib käpaga Timmi kätt. Timm teeb Rullile pai ja ütleb: "Sina oled küll sõber koer, aga sa ei mahu kuidagi minu traktorisse. Sa oled liiga suur. Mine valva parem niikaua maja, kui mina siin töotan."

"Hea küll," vastab kutsu Rulli ja vantsib maja juurde tagasi.

"Trõnn-trõnn-trõnn," sõidab Timm edasi. Siis näeb: tema poole tuleb kukk, kari kanasid kannul. Kukk jääb Timmi lähedal seisma ja kaagutab poisile:

"Ta-ta-tahaks traktorisse."

Timm vaatab kukke ja vangutab pead: "Kui ma sinu traktorisse võtan, siis tahab kanakari ju ka tulla. Ja niipalju ei mahu siia ära. Mine parem maja juurde, võib-olla annab mamma teile teri." Ning kukk läheb oma kanadega minema.

Timm sõidab edasi. Äkki vaatab – valge kass tuleb tema poole. Timm peatab traktori kinni. "Kas sa tahad minu traktorisse tulla," küsib ta valgelt kassilt.

"Nurr, no ma ei tea...Traktor teeb nii kõva häält, ma vist kardan," vastab valge kass.

"Ära karda, ma võtan su sülle," julgustab Timm valget kassi. "Pole vaja traktori häält karta!" ning vupsti! ongi valge kass Timmi süles.

Nüüd näeb Timm, et Mamma lehvitab maja trepil. Ta sõidab oma traktoriga sinna.

"Tulge pannkooke sööma!" kutsub Mamma. No seda pole Timmile ega valgele kassile vaja kaks korda öelda. Sinine traktor aga jääb õue puhkama.

Hallivanamehe lulla

OTT ARDER

MU LEMMIKBUSSIPEATUSEKS
ON HALLIVANAMEHE *,
KUIGI MAHA EGA PEALE
MA ISE SEAL EI LÄHE.
TUNDUB HALLIL ARGIPÄEVAL
SEE JU LAUSA IME,
ET ÜKS PEATUS KANDA VÕIB
NÕNDA RÕÖMSAT NIME.

HALLI ENNAST PEATUSES
IIAL POLE NÄHA,
VANAL KÜLLAP MUJALGI
MIDAGI ON TEHA.
MINUST EEMAL HOIAVAD
HALVATUS JA (H)EATUS,
IKKA SELLEPÄRAST VIST,
ET MUL ON LEMMIKPEATUS.

ÕIGE TIHTI JUHTUB NII,
KUHU MA KA LÄHEKS,
PEETAKSE MIND ENNASTKI
HALLIKS VANAMEHEKS.
TÄNAN. RÕÖMUS ON MU MEEL,
SAIN VALMIS OMA LULLA.
HEA ON KIRJATÄHE TEEL
NOOR NAER NÄOL KÜLLA TULLA !

* Peatus Tondi ja Järve
vahel Tallinnas

HELI ILLIPE-SOOTAK

Lihapalli kalli- kalli

LAPSE KAHVLI OTSAST MAHA
KUKKUS VÄIKE LIHAPALL,
VEERES LAUAJALA TAHA –
MUREST MUST JA TOLMUST HALL.

LAUA ALL ON OMAD KOMBED –
TÕUKAS TOOL JA LÜKKAS LAUD,
PAHAENDELISELT PUHKIS
ROOSTEKARVA VAHVLI RAUD.

ISTUB NUTTES KÖÖGINURGAS
KURVAMEELNE LIHAPALL.
MIKS ON NÕNDA PALJU KURJUST
PESITSEMAS LAUA ALL ?

TAHAKS PANNI PEALE SOOJA,
RASVAS RÕÖMUST SÄRISEDA,
SEALT SAAKS HOPSTI! LAPSE SUHU,
EI PEAKS HIRMUST VÄRISEMA.

LIHAPALLI KURBA LUGU
KUULIS TÕOKAS TOLMUHARI.
MEELSASTI TA KOKKU LÜKKAS
MAHAPUDENENUD PRÜGI.

HARJASTE GA HELLALT PAITAS,
KAISU VÕTTIS LIHAPALLI,
PÕSKI KUIVATADA AITAS
JA SIIS TEGI KALLI-KALLI.

Illustreerinud PRIIT REA

JÜRI RANT Pankrot

Svenil on uhke taskulamp. See näitab punast, rohelist ja kollast tuld. Ise valid, missuguse ekraani pirni ette tõmbad. Öhtul hämaras on säärase lambiga vahva õues joosta. Võid olla kestahe – lendav lohe, maanduv reisilennuk või tulnukate õhulaev.

Gunnaril on äge püstol. Mis püstol, lausa automaat! Käepärase pära ja kõvera salvega, kuhu vesi käib. Vinnastad relva, vajutad päästikule ja vesi lendab torust katkematu joana. Aga see pole veel kõik. Ennäe, väike ümberseadistus ning automaat pritsib ka üksiksähmakatega. Purts, purts, purts.

Ja ikkagi on Sven ja Gunnar naabermaja Peka peale kadedad. Pecal on vanaisa tehtud tõuke-ratas, isa meisterdatud täiustustega. Uunikum, ütleb Peka. See tähendab, et vana ja väärtuslik. Miks riist väärtuslik ei ole kui tal on neli heledalt kõrisevat kuullaagrit ratasteks ja kummipalliga sire pasun sireeniandmiseks. See viimane Tallinna esimese takso küljest, kinnitab Peka vanaisa. Kui Peka kõnniteel kihutab, jääb küla kuulama ja vald vaatama

nagu laulusalmis öeldakse.

Sven ja Gunnar tahaks hirmsasti ka Peka rattaga kihutada, aga Peka ei luba. "Ostke ära, sada taalrit," ütleb Peka. "Siin elus ei saa ilma midagi."

Svenil ja Gunnaril taalreid pole.

"Teeme vahetust," pakub Sven. "Minu kolme värvi tulega taskulamp sinu ratta vastu."

Peka raputab pead.

"Ei mängi välja. See äri ei ole tasakaalus."

"Vaheta siis minuga," ütleb Gunnar. "Minu automaatpüstol sinu ratta vastu."

Ei ole Peka ka sellega nõus. Pecal on suuremad tahtmised.

"Andke lamp ja andke püstol, siis on asi õiglane."

Sven ja Gunnar jäävad nõutuks. Kuidas siis nii? Jäävad oma asjast ilma, aga uut ei ole päriselt ka?

"Miks ei ole," rahustab Peka, kes äriajamist tunneb. "Te hakkate nüüd osaühinguks. Kumbagil rattast pool osa. Vihti-vihti."

Mis need viimased sõnad tähendavad, Sven ja Gunnar ei tea, aga pole ka lugu. Asi on otsustatud.

"Veike elevatge tuvi lendas üle Englistmaa..." loeb Sven liisusalmi. Gunnar saab esimese sõidu. Rattad kõrisevad ja pasun piiksub.

Siis kõristab ja piiksub Sven. Siis jälle Gunnar. Siis Sven. Ja jälle Gunnar. Kuidas

vahva ratas pehmel pinnasel veereb? Peab hoovis proovima, peab proovima aiakeses, mis poiste kodu juurde kuulub.

Aga aiakeses jääb sõit äkki seisma. Tee on kinni. Üle teeraja sibab jalakäija, kes rattakõrnat kuuldes keraks tardub. Siil linnas!

"Mina nägin esimesena!" tunneb Sven end omanikuna.

"Minu sõidukõrina peale jäi paigale!" ei anna Gunnar alla. Suureks vaidluseks siiski ei lähe. Kui tõukeratas kahe peale, võib ka siil võrdset mõlema oma olla.

Mis siiliga teha?

"Hakkame lastele näitama. Kümme senti pilet!" on Gunnaril äriplaan tehtud. "Teeme talle kingakarbist kodu, siis on nagu loomaaias."

"Kas paneme kuulutused välja? Või käime teiste majade juures ise lapsi kutsumas?"

"Mõlemat võib teha," läheb Gunnar hoogu. Kuulutused ja rattareklaam! Kihutame mööda hoove, puuksutame pasunat ja hüüame:

"Siilinäitus, siilinäitus!"

Ja juba on Gunnar ratta ümber pööranud, et reklaamihüüe ära proovida.

"Nüüd mina, nüüd mina!" traavib Sven ärikaaslase kannul.

Aga kui ring ümber maja tehtud ja aianurka tagasi jõutakse, ei ole siili enam teerajal. Kuhu ta jääda võis? Plank ju põgenemisteel ees.

Ninad norus tuhnivad poisid ümbruse läbi. Siil pole ometi lind, kes suudab üle plangu lennata. Kuid mida pole, seda pole.

Automaat kõhul vett sülitamas, jookseb väravast sisse rünnakrühmlane Peka ja õnnistab kurvastajaid väikse valanguga.

"Mis viga?" saab ta kohe aru, et midagi on lahti.

Jagatud mure on pool muret. Suud kõverad, räägivad värsked osaühingu mehed ilusa äriplaanini nurjaminekust. Et kümme senti pilet, reklaam nagu televiisoris ja raha tuleb.

"Oli juba kahe mehe firma?" saab elu tunde Peka kohe aru.

Oli, oli, kahjatsevad Sven ja Gunnar. Ja mis siis nüüd on.

Elutark Peka teab.

"Pankrot!"

KALJU SAABER Porilane ja lepatriinu

Porilasepoiss lendas muretult ringi ja ümises "Porilaste marssi". Tal oli suur pea täis valvsaid silmi, karvased jalad, tiivad ja lillakalt küütlev keha. Ta oskas kuulina läbi õhu vihiseda, lennukina pikeerida, ohtu haistes aga niiviisi peituda, nagu oleks maa alla vajunud. Ta oli ja järsku teda polnud. Saladus seisnes selles, et peidus olles ta marssi ei ümisenud, ta oli kavalalt vait nagu sukk. Ta oleks võinud lastele peitusemängu õpetada. Kui lapsed peitu poevad, kipuvad nad seal valjusti itsitama ja reedavad end.

Porilasepoisi elu oli kõike muud kui nali. Peituda tuli sageli, ükski inimene ei sallinud teda, ei suured ega väikesed. Lapsed kartsid teda rohkem kui herilast. Mõni hakkas koguni nutma, nagu oleks koletist näinud. Aga inimeste juurde pidi porilane lendama, seal sai head ja paremat maitsta. Ta laskus lapse munapeekrisse, sirutas londi välja (see oli nagu elevantil) ja maiustas hüübunud munakollasel. Ta lendas jaluli suhkrutoosi ja lutsis, silmad pilukil, suhkrukristalle. Ta jalutas õndsuse tipul singilõigul ja lutsis seda, piimatilgast aga jõi piima peale. Värske kala ja liha ajasid ta päris pööraseks. Ent juba märgati teda ja siis läks päris sõjaks lahti.

"Fui, porikärbes on toas! Ta kannab pisikuid laiali, solgib toitu! Lööge ta silmapilk maha!" hüüti kohe.

Vanaisa püüdis teda toasussiga tabada, vanaema põllega äsada, isa kokkurullitud päevalehega laiaks litsuda, ema kärbsepiitsuga rabada. Lapsed olid kivistunud nagu vaataks õudusfilmi. Ja kui selles märulis midagi maha pillati või ära lõhuti, oli jälle tema, porilasepoiss, kõiges süüdi. Ta kasutas oma lahinguoskusi, mida strateegiaks kutsutakse – pikeeris, ründas, peitus, maskeerus, teeskles surnut ja vihises siis tabatuna aknast õue. Väljas võis ta jälle uljalt "Porilaste marssi" ümiseda, aga tema meel oli nukker. Maailm oli tema suhtes ülekohtune.

Kord kohtas porilasepoiss lepatriinut. Ta sibas mitu tiiru ümber unisevõitu triinu ja takseeris teda hoolega. Triinul oli punane koorikkuub sellisest materjalist, mida kutsutakse kitiiniks (mitte segi ajada krimpeleniga), ja sel oli viis musta täpikest. Täpikesi oskas ka kärbes ülihästi igale poole teha.

"Miks siis lapsed lepatriinusid armastavad?" mõtles meie porilane kibestunult. "Mis pailapsed nemad on? Mida lapsed juhmivõitu lepatriinus küll leiavad? Vaid punast kuube ja täppe? Tegelikult pidavat hoopis lilla värv moes olema."

Porilasepoiss jälgis, kuidas lapsed, eriti tüdrukud, võtavad triinu hellalt käele, lasevad tal näpu otsa ronida ja laulavad: "Lenda, lenda, lepatriinu, näita kus su koduke..." Suuremad piigad lõõritavad koguni: "Lenda, lenda, lepatriinu, näita kus mu kallike..." Ja kui see kohmitseja lõpuks

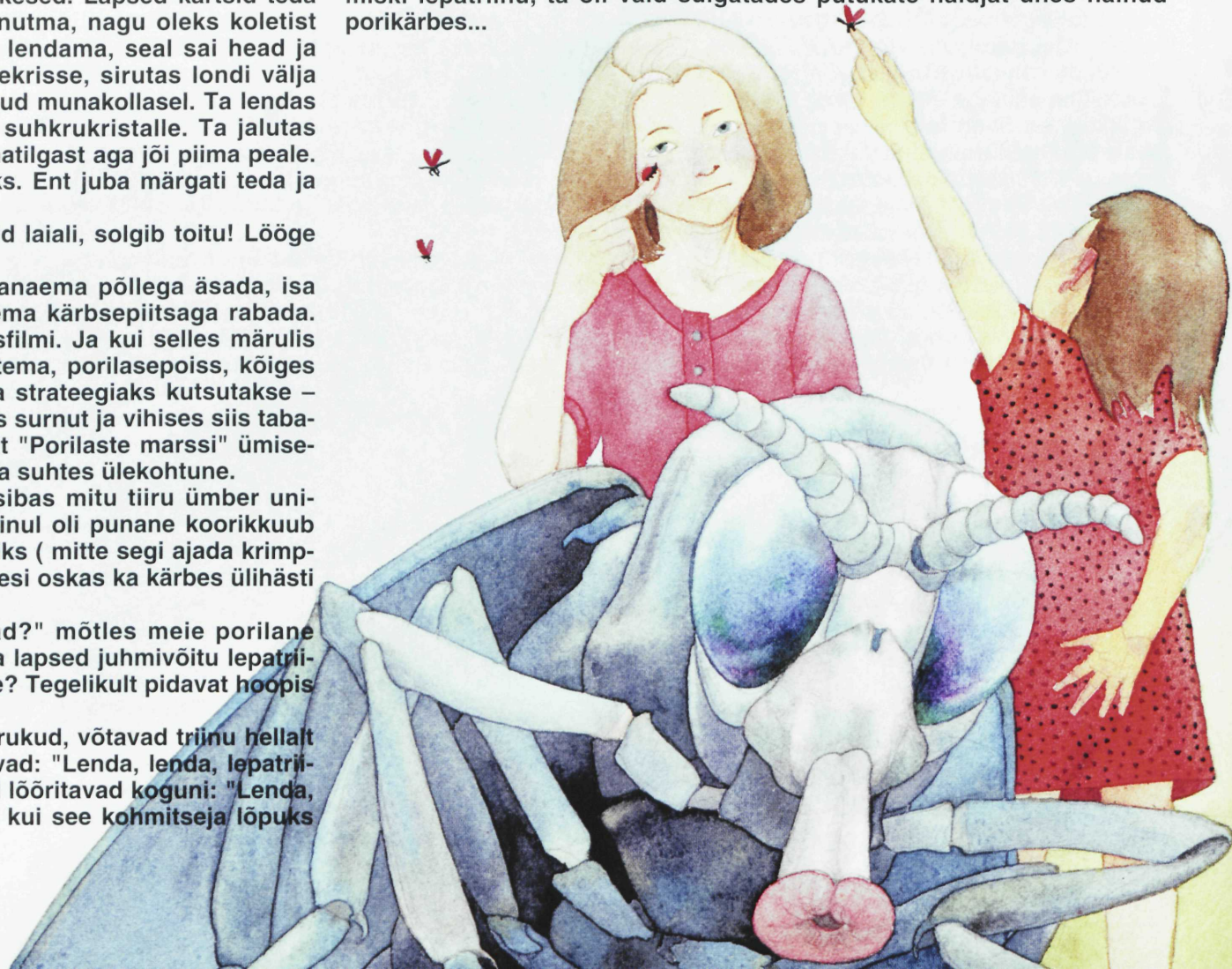
täpiliselt tiivad avab ning õhku tõuseb, on nad justkui ära võlutud. Nad ei märka sedagi, et triinul pole kuhugi kiiret. Tema, väle porilasepoiss, oleks juba ammu tubli virgatsina musimopsu kallima hamburgerile edasi viinud ja tänutäheks ise kõhutäie saanud.

Porilasepoiss jäi lepatriinut kadestama.

Kord lendas ta Margiti kööki. Maiustas magusal mannapudrul ja veel magusamal maasikamoosil, ise aga uneles seejuures: "Ah sa poiss, oleks ma vaid lepatriinu...!" Ja näe, tema soovi peale hõljuski kohale putukate haldjas, üleni salatiroheline ning läbipaistev, ja puudutas teda võlukepikesega. Porilasepoiss tundis mõnujudinal, kuidas ta pealaest jalataldadeni lepatriinustub. Nüüd ei pidanud ta enam lahinguvalvas olema, nüüd oli ta miljonite laste lemmik.

Äkki nägi ta enda kohale laskuvat kärbsepiitsa. Ta hakkas rabelema, kuid jalad olid moosisesse pudrusse kinni kleepunud.

"Ärge lööge, ma olen LE-PA-TRII-NU !!!" karjatas ta. Paraku polnud ta miski lepatriinu, ta oli vaid suigatades putukate haldjat unes näinud porikärbes...

Tähenärija otsib endale kodu

AINO PERVIK

Illustreerinud TIINA REINSALU

Seni ei olnud Tähenärijal oma kodu vaja läinud. Tal oli kombeks käia suurtes raamatukogudes raamatuid lugemas ja salakesi tähti närimas. Raamatute taha jäi ta ka tihti magama. Võib öelda, et ta raamatukogudes elaski. Seni oli ta end niiviisi väga hästi tundnud. Ei mingit muret katuse ega kotuse pärast. Ent nüüd, kui Tähenärija oli näinud oma sõbra Kriksadulli raamatukogu, tundis ta sügaval südames, et ka tema igatseb endale päris oma kodu. Just raamatute pärast. Oma koju võiks temagi endale raamatuid muretseda. Oma kodus võiks Tähenärijal olla oma isiklik raamatukogu.

Oi kui mõnus see oleks! Riulid täis igasuguste tähtedega raamatuid ja riulite vahel üks hele piimvalge varjuga lamp. Lambi all oleks tugitool, tooli ees laud. Laual võiks olla raamatuid. Seal võiks olla isegi tass head kuuma teed ja mõni koogike. Siis oleks vaja vist ka pisikest kööki, kus saaks teed teha, kooki küpsetada ja mõnikord võib-olla isegi suppi keeta! Tähenärimisest ju kõhtu täis ei saanud. Tähed toitsid pead, nii et pea oli küll kogu aeg mõtteid täis, aga kõht oli tühi.

Oi, oi, oi. Kui Tähenärija oli aru saanud, kui väga ta igatseb endale hubast kodu, läksid tal kõik muud mõtted peast ära.

Tähenärija hakkas kodu otsima.

See oli väga raske, sest kõik kodud olid juba kellegi omad. Uhketes majades elasid uhked inimesed. Kehvades majades elasid kehvad inimesed. Tähenärija nii väga just majaelanikuks ei igatsenudki. Ta tahtis olla omaette. Kõige rohkem oleks talle meeldinud hakata paadialuseks. Paat on alati vee ääres, ja Tähenärija pidas seda väga oluliseks. Vesi peaks olema võimalikult suur, kõige parem kui see oleks meri. Kuid Tähenärija ei leidnud sobivat paati. Korralikke paate ei olnud kuskil välja jätud, korralikud paadid olid paadikuurides. Mingi paadilogu Tähenärijale ei kõlvanud. Paadilogu all oleksid raamatud märjaks saanud.

Nii otsustas Tähenärija minna kuuse alla elama.

Lõpuks leidis ta sobiva kuuse, mis kasvas päris mere kaldal. Kuuse alla Tähenärija oma kodu rajaski.

Tähenärija oli ka ise imestunud, kui hästi see tal välja tuli. Seni oli ta arvanud, et ta ei oska üldse midagi teha. Aga näe, kui vaja, tuli Tähenärija toime ka täitsa uue salamaja ehitamisega. Ta vaatas lihtsalt raamatutest järele, kuidas salamaja ehitamine käib. Maja tuli välja väga ilus.

IRA LEMBER

VIIMASE PEAL ÕNN

Illustreerinud EPP MARGUSTE

Joonistamise tunnis joonistati pilti, mille nimeks pidi olema ÕNN. "Ärge üksteise pealt maha joonistage!" hoiatas õpetaja. "Las igaüks näitab õnne oma silmade läbi."

Lapsed hakkasid kribinal-kribinal ülesannet täitma. Mõnel kippus keeleotski seejuures suust välja.

Eiki ei olnud veel tööd alustanud. Pliiatsit näkitsedes mõtiskles ta.

"Hakka juba pihta, muidu ei jõua tunni lõpuks pilti valmis," ergutas pinginaabrit Fredy, varjates käega oma joonistust. "Ära minu pilti enne vaata, kui valmis on. Õpetaja ei lubanud maha teha. Aga ma võin sulle öelda, et mul tuleb viimase peal pilt." Eikil polnud mõtteski teise pealt maha joonistada. Tal endal oli üks hiljutine kena mälestus, mida hakkaski nüüd joonistama.

Mõned agaramad tüdrukud olid oma pildid juba valmis saanud. Õpetaja näitas neid ka klassile. Ühel pildil oli neljaleheline ristikehin, teisel sirelioks viieharuliste õitega.

"Oodaku vähe. Kui minu pilti näevad, jääb neil suu lahti," suurustas Fredy pinginaabrile. Ent Eikil oli silmi ainult oma töö jaoks.

Nad lõpetasid joonistused üheaegselt.

"Vaata, kas pole vahva!" nihutas Fredy oma pildi, millel kaks kiiskavat mootorratast, Eiki poole peale. "Üks on mu venna Harley-Davidson, teine minu oma! Kindla peale saan viie."

"Aga kus see õnn siin on?" päris Eiki.

"Õnn on siis, kui mina ükskord endale samasuguse Harley-Davidsoni saan nagu mu vennal juba on. Eks ole viimase peal pilt!"

"Vahva pilt jah," nõustus Eiki ja nihutas häbelikult enda joonistuse sõbra poole peale.

Fredy silmitses suurt mändi, mille tüvel ronis tilluke oravapoeg. Kõrgemal oksal istus vanaorav.

"See on ju paljalt loodusepilt," oli Fredy pettunud.

"Aga see on tõestisündinud loost," kaitses Eiki oma loomingut. "Oravapoeg oli pesast alla kukkunud ja mina aitasin ta puutüvele tagasi."

"Õpetaja käskis ju õnne joonistada?"

"Kas see pole siis õnn, kui oravapoeg saab oma ema juurde tagasi?"

"Nojah, kui seda just orava silmadega vaadata," oli Fredy armulik. "Tead, sa võid isegi nelja saada."

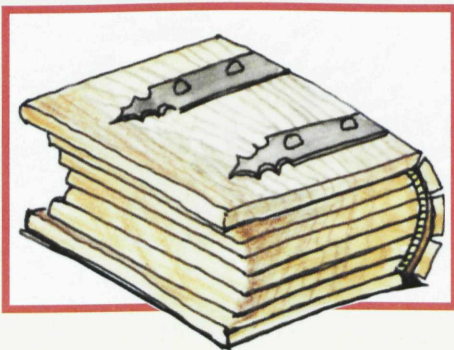

Õökull Uhuu

ÜLLATAVAD UUDISED

PUUST RAAMATUD

Sääraseid raamatuid võib kohata mitmetes Saksamaa raamatukogudes. Mitusada aastat tagasi tellisid puuraamatuid oma lossi raamatukogusse sealsed ülikud – vürstid, krahvid ja parunid. Raamatukujuline karp oli tehtud vastavast puust – kaseraamat kasepuust, pärnaraamat pärnapuust. Avades karbi nagu raamatu võis sealt leida vastava puu seemneid, vilju, lehti, juuri. Muidugi ka kirjelduse puust ja tema kasvukohast, kasvukiirusest ja elueast.

ELEKTRIJAAM KINGATALLAS

Ei ole mobiiltelefon enam kellegi uudiseks. Ja küllap teatakse sedagi, et aeg-ajalt tuleb teda laadida. Aga mis siis, kui telklaager säherduses paigas, kus elektrivoolu pole? Inglise leidur Beilis Trevor seadis saapataldadesse pizokristallid, mis astumisel toodavad voolu. Vool on küll nõrk, kuid siiski suuteline mobla akut laadima. Oma leiutuse kontrollimiseks ja reklaamimiseks võttis tehnikamees ette 100 kilomeetrilise matka läbi Namiibia kõrbe, mille käigus ta kogu aeg helistas.

MAAILMA SUURIM

Nagu liiva mere ääres on Jaapanis Isikari lahe ääres sipelgaid. Seal nimelt avastati maailma suurim sipelgate koloonia. Kaldaribal, mille laiuseks 100 meetrit, pikkuseks 13 kilomeetrit, on 45 000 sipelgapesa. Tänapäeva teadus võimaldab kindlaks teha, kas elusolendid on omavahel suguluses. Näe, mis selgus. Kõik koloonias elavad sipelgatemiljonid on ühe kauguse sipelgaema järeltulijad.

KÕRISEV KOER

See lugu juhtus Inglismaal. Loomaarsti juurde toodi koer kelle peremees kaebas kummaliste häälte üle, mida koer kuuldavale toob. Bokser nimega Georg pidavat kõristama ja kolistama.

Joonistanud PRIIT REA

Loomaarst oletas, et mis muud, koeral võivad olla kivid kõhus. Röntgenipilt kinnitas seda. Koer pandi operatsioonilauale. Veterinaar eemaldas ta kõhust 26 kivist, mõned koguni kanamuna suurused. Koer oli need mererannas neelanud. Kokku kaalusid kivid 2 kilogrammi.

KUIDAS LEIUTATJ KARTULI- KRÖPSUD

Üle-eelmise sajandi lõpul Ameerikas juhtus kord üks valgenahaline reisimees teeäärsesse restorani astuma, et veidi keha kinnitada. Söögipaiga omanik Georg Kram, kes leti taga oma abiliste tööd juhtis ja korraldas, oli indiaanlane. Küllastaja kuulus nende inimeste hulka, kes arvasid, et valge inimene on üksnes nahavärvuse tõttu värvilistest rohkem väärt. Ta mõtles punanahast peremehele oma üleolekut näidata ja hakkas prae juurde lisatud kartulite üle nurisema. Kartuliviilud pidid liiga paksud olema ning seetõttu halvasti läbi praetud. Restorani omanik võttis roa tagasi ja villis nüüd paberõhukesed kartuliliis-takad. Kuum õli tõmbas need lausa krussi. Restorani omaniku suureks üllatuseks uus serveering meeldis. Taibuka mehena võttis indiaanlane uue toidu igapäevasesse menüüsse. Hiljem hakkas ta kartuliviile ka pakki panema ja eraldi müüma.

Maailmas on kasutusel tohtu hulk tehnilisi vahendeid, milleta me nüüd vaevalt toime tuleksime. Lennukeil on tarvis radarite abi. Inimesed ei oskaks enam elada telefonita ja televiisorita. Kas õues on külm või soe, näitab meile termomeeter. Kellata ei kujuta elu üldse ette. Matkal läheb vaja kompassi tuge.

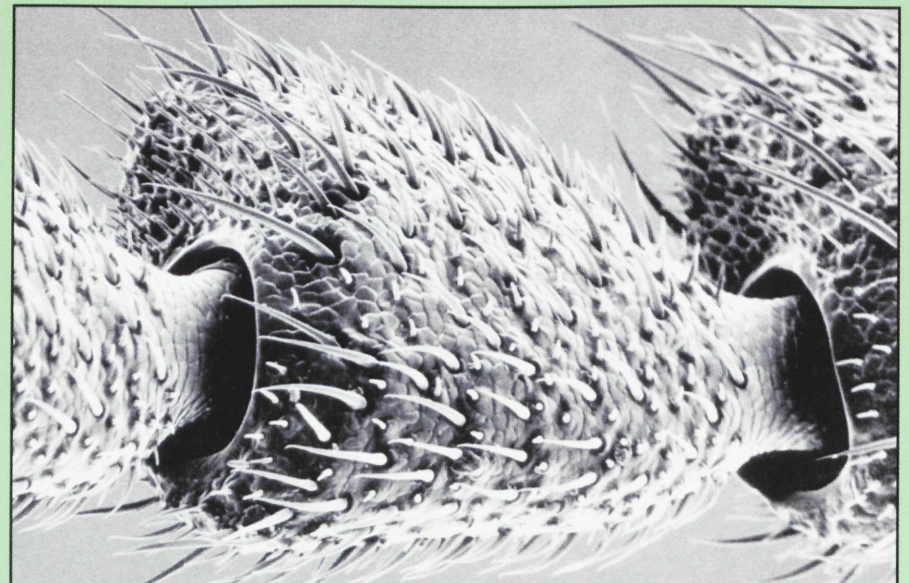
Nii et võimekad abivahendid on meid kõikjal toetamas. Aga mitte ainult meid. Mingem korraks haljale aasale. Õite kohal lendavad kaunid liblikad, sumisevad mesilased. Rohi kahiseb putukate ronimisest, kes parasjagu pole lennureisil. Tundub uskumatu, aga ka kõik need tegelased ei tule toime ilma keerulise aparatuurita. Nende radar, kompass, kaugusemõõtja, kraadiklaas ja mobiiltelefon asuvad putuka tundla küljes.

Kui näiteks mardika tundlalüli uurida väga suure suurendusega mikroskoobi abil, muutuvad meile nähtavaks huvitavad ogataolised teravikud. Need on putuka antennid. Nad võtavad vastu informatsiooni ümbruse kohta, püüavad kinni teiste putukate signaale. Säärased kaasasündinud vahendid on paljudel putukatel erakordselt tundlikud. Liigikaaslase lõhna võivad nad kinni püüda kilomeetrite tagant.

Inimene oleks ilma keerulise tehnikata tänapäeval täielik äpu. Putukas on aga iga hetk täielikus varustuses. Eriti huvitavaks muudab selle meie jaoks asjaolu, et maailma parimadki putukateadlased ei tea praegu veel kaugeltki kõiki putukamõõteriistade omadusi ja võimalusi.

Loodus on nii huvitav, et aina vaata ja imesta.

OLEV MERIVEE tekst ja foto

ENNO MERIVEE elektronmikroskoobi foto (suurendus 200 x)

JUURIKAELUKAS JA KIVIELUKAS

Paksus, paksus metsas, vana kõdunenud kuuse all elas Juurikaelukas. Ta oli hea ja vaikne. Sõi marju, seeni ja taimi, aitas väike-seid linnupoegi, kui need olid pesast välja kukkunud ja jutustas loomlastele muinasjutte. Ta oli juba väga vana, kõik austasid ja armastasid teda.

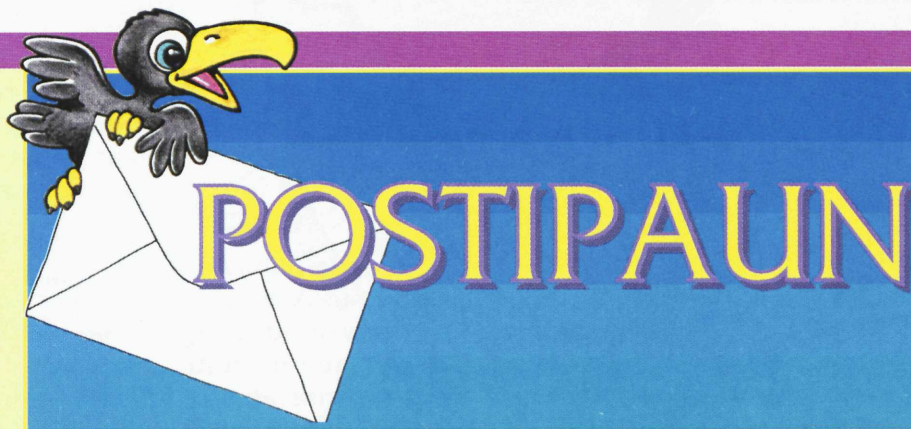
Ükskord sai Juurikaelukas teada, et teisel pool metsa kivist koopasse on elama asunud kuri Kivielukas. Kivielukas püüdis linde ja väiksemaid loomi, tallas katki lilli ja hammustas kõiki, kes talle lähedale juhtusid.

Ühel päeval läks Juurikaelukas Kivieluka juurde. Ta tahtis oma silmaga näha ja teada saada, miks see nii kuri on.

Kivielukas päevitas suure kivi peal ega märganudki Juurikaeluka tulekut. Juurikaelukas uuris Kivielukat siit ja sealt. Viimaks märkas ta Kivieluka varba otsas suurt ja koledat muhku. Sealt siis see kurjus tulebki, mõistis Juurikaelukas. Tasakesi hiilis ta päris kivi juurde. Oma terava silmahambaga naksas ta kivieluka küljest muhu ära.

Suure ehmatusega kargas Kivielukas kivi pealt maha. Aga kuna kurjust tema küljes enam ei olnud, siis ei olnud ta Juurikaeluka peale üldse pahane. Nad said sõpradeks ja elavad metsas tänapäevani koos.

**Kertu Salumets,
Kõpu Põhikooli III kl**

JÜRKA JA JUSS

Meil vennaga on kaks hamstrit. Üks on pruunikas, teine valge. Pruuni hamstri nimi on Jürka, valge nimi Juss. Nad elavad kahekorruselises puuris, kus neil on maja, jooksuratas, jooginõu ja söögitoas. Hamstrid söövad teravilja, maisi, sihvkasid ja igasuguseid köögivilju ja puuvilju. Vahel nad kaklevad ja tavaliselt võidab Jürka. Me võtame neid puurist välja ja vahest kaovad nad meil ära. Tavaliselt leiame nad järgmisel päeval üles. Mulle meeldib hamstritega mängida, kuigi nad vahel hammustavad. Me peseme seitse korda nädalas vaheldumisi vennaga puuri. Hamstrid on mu lemmikloomad ja väga head mängukaaslased.

**Priit Kingla
Lähte Ühisgümnaasiumi IV kl**

KUI MA OLEKSIN

Kui ma oleksin tolmuimeja, oleksin punast värvi ja sööksin tolmurulle. Mida suuremad tolmurullid, seda magusamad. Ma magaksin põrandal ega norskaks, sest tolmuimejad ei tee seda. Ma näeksin tolmuimeja

unenägusid. Kui inimestel on suurpuhastus, siis tolmuimejatel on suur tööpäev. Tolmuimejate sabaks on juhe, mis käib seinakontakti. Ka minul oleks selline saba. Mu töö oleks tolmurullide neelamine, ei muud. Kui tolmurullid otsa lõpeksid, sureksin ma nälga. Kui mu kõht tolmurullidest täis saab, peab inimene kõhu ära vahetama. Minu kõhu nimi oleks tolmuks.

Tolmuimejate kool oleks suur tolmuimejate ruum, kus õpitakse tolmuimejate õpetaja oleks suur ülivõimas prillidega tolmuimeja, kes õpetaks kõiki maailma tolmuimejaid. Ma õpiksin hästi ja mul oleksid ainult viied.

Tolmuimejate sünnitusmaja nimetatakse vabrikuks. Ma sündisin liigaastal 29. veebruaril, nii et mul on sünnipäev iga nelja aasta tagant. Tolmuimejad võistlevad, kes suudab rohkem tolmu imeda. Minu isiklik rekord oleks 50 kg. Selle eest saaksin ma hõbemedali. Maailmameister tolmuimemises oleks tolmuimeja Robert, kes imes 8 tonni tolmu. Muide, minu enda nimi oleks Toomas, kui ma oleksin tolmuimeja.

**Taavi Timm
Rannu Keskkooli III kl**

MIINU KIISU

Mul on kodus kassike, kelle nimeks Jussike. Jussike on imearmas, hästi tubli, hästi karmas.

Jussikene tuppa tahab, piima nõuab, süüa tahab. Mina kaussi piima valan ja siis talle süüa annan.

Jussikene nüüd on rahul, pole enam üldse pahur. Tänuks mulle sülle poeb ja seal vaikselt nurru lööb.

**Riivo Parts
Käru Põhikooli I kl**

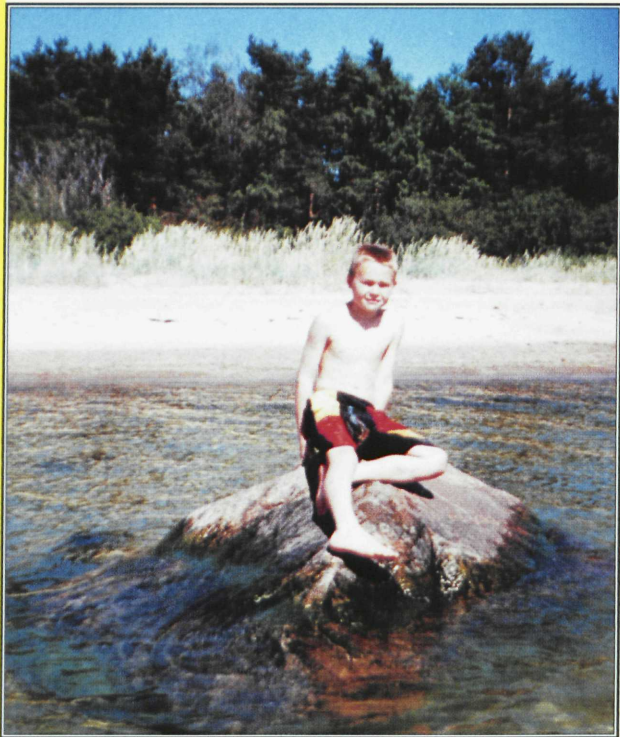
KILPKONN KILPA

Ta ei ole veekilpkonn, ta on Kesk-Aasia kilpkonn. Öösiti magab ta meil pimedas toas oma klaaskastis. Hommikul ärgates panen talle tule põlema, et ta üles ärkaks. Siis viin talle juua ja süüa. Lahkudes kodust tõstan ta kastist välja tubadesse jooksmas. Koolist tulles tõstan ta tagasi. Mõnel õhtul pesen teda suures vannis. Magama minnes kustutan ta kasti juures tule ära.

**Tanel Tammet
Lähte Ühisgümnaasiumi IV kl**

**Nupumees Klaabu matkaraja
(TÄHEKE NR 6) edukate läbijate
vahel loositi kolm autori auto-
grammiga raamatut.
Raamatu võitsid Madle Timm
Võrtsjärve äärest, Tage Kosk
Põlvamaalt ja Andres Ainson
Tallinnast.**

Madise naeratus

Madis Trei on Tallinna poiss. Elab Õismäel ja õpib Väike-Õismäe Keskkoolis. Sügisel läheb neljandasse klassi. Suvel elab nende pere suvekodus Laulasmaal.

Kuumadel juulikuu päevadel võttis kogu pere Tallinnas vastu külalisi – Šoti torupillimängijaid.

"Vahva oli. Aga ma tahtsin maale. Siin on suvel nii hea ja vaba olla," räägib Madis naabritele ja nagu muuseas küsib: "Kas täna palle ka veeretame?"

"Hiljem. Mul on praegu hulk tööd teha," vastab naabrinaine.

"Ma võiks sind aidata," pakub Madis. Ja juba

ta ronibki basseini ja hakkab seda puhastama. Madise ema ja isa on väga töökad, abivalmid ja sõbralikud. Kõike seda on ju poeg näinud ja neilt õppinud. Mõni laps on tihti pahur, aga Madise näol särab alati naeratus. Öhtupoolikul, täpselt kokkulepitud ajal tuleb Madis kohvriga. Selles on mängu petanque (loe: petank): kuus suurt kuuli, üks väike puust kuulike ja mõõdik. Mängu alustaja viskab väikese kuuli soovitud kaugusesse ja nüüd püüab iga võistleja visata oma suured kuulid sellele võimalikult lähedale. Tundub, et viskavad päris täpselt, kuid võta näpust: kuul on ju ümmargune ja veereb kuhu tahab. Paar aastat tagasi jättis Madis seetõttu pahaselt mängu pooleli. Nüüd Madis juba oskab võita ja oskab kaotada. Kaotuse puhul maandab end hundiratast visates, võidu puhul hüppab üles. Kõige suurem võit olevatki võit iseenda üle.

Suvel kutsus lapsi muidugi Laulasmaa rand ja meri. Juuliku kuum päike soojendas ka merevee. "On ikka mõnus küll. Ma ainult vees olekski," ohkab poiss.

Madis peab oma lemmikmänguks jalgpalli. Ema Külli on algul õnnetu. Ta just istutas uued lilled peenrassa, kui jalgpall neist läbi vuhiseb. Madisele tuleb appi isa Toomas. Koos meisterdatakse värava raamistik ja väravavõrguks saab vana kalavõrk.

"Nüüd olen Mart Poom," hüüab Madis ja kaitseb vapralt väravat.

Madis käis isaga ka uuel Lilleküla jalgpallistaadionil meistrite mängu vaatamas. Ta teab peast kõigi kunagiste kuulsuste ja tänaste paremate jalgpallurite nimesid. Enda treenimiseks on Madisel ka korvpallirõngas teise

korruse rõdu küljes, majaseinal on noolemäng.

Paar aastat tagasi leidsid Kirsi tänava suvilate elanikud oma uste tagant sellise kirja:

KALLID NAABRID!

10. augustil kell 17.00 toimuvad KIRSI TÄNAVA MEISTRIVÕISTLUSED

VIKEMÄNGUS.

TULGE, PALUN, KINDLASTI. OOTAME. PARIMATELE MEDALID. SÖÖME TORTI.

KIRSI TÄNAVA LAPSED

Selle tore peo korraldasid perekond Trei ja lapsed.

Laste kirjutatud kutse peale tulid kohale pea kõik. Võistlus oli põnev ja huvitav. Võistlesid ka need, kes esimest korda seda mängu nägid ja noolt käes hoidsid.

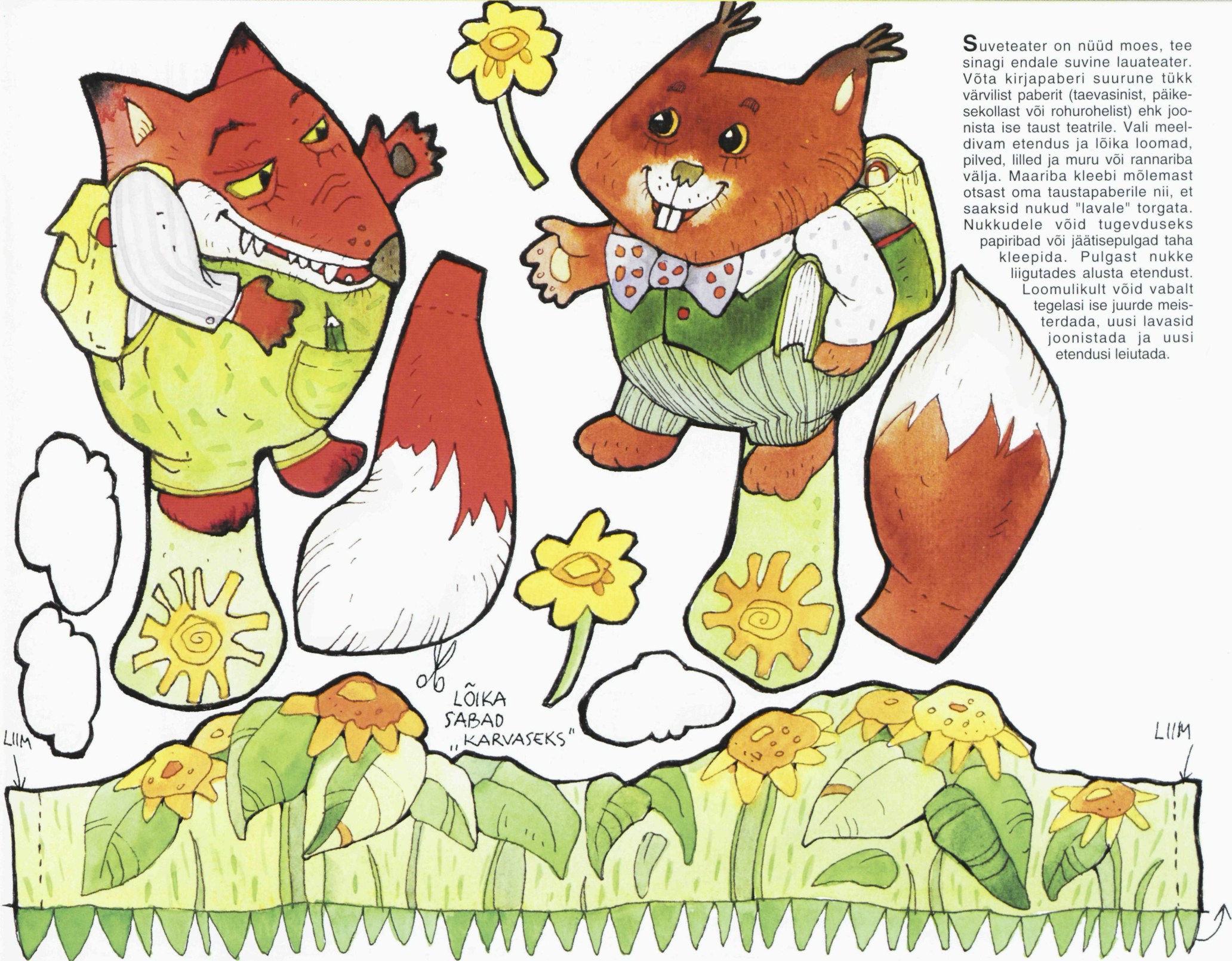
Kes seda teab, mida lapsed sel aastal välja mõtlevad. Võibolla paneb Madis naabrid jalgpalli mängima.

Sügisel läheb Madis Erki Noole kergejõustikukooli. Küsin: "Kumb sa tahaksid olla, kas Mart Poom või Erki Nool?" Madis mõtleb, naeratab ja ütleb: "Mõlemad on kihvtid."

Kirjutas ja pildistas
ELJU SILD

Suveteater on nüüd moes, tee sinagi endale suvine lauateater. Võta kirjapaberi suurune tükk värvilist paberit (taevasinist, päikesekollast või rohuhelist) ehk joonista ise taust teatrile. Vali meeldivam etendus ja lõika loomad, pilved, lilled ja muru või rannariba välja. Maariba kleebi mõlemast otsast oma taustapaberile nii, et saaksid nukud "lavale" torgata. Nukkudele võid tugevduseks papiribad või jäätisepulgad taha kleepida. Pulgast nukke liigutades alusta etendust. Loomulikult võid vabalt tegelasi ise juurde meisterdada, uusi lavasid joonistada ja uusi etendusi leiutada.

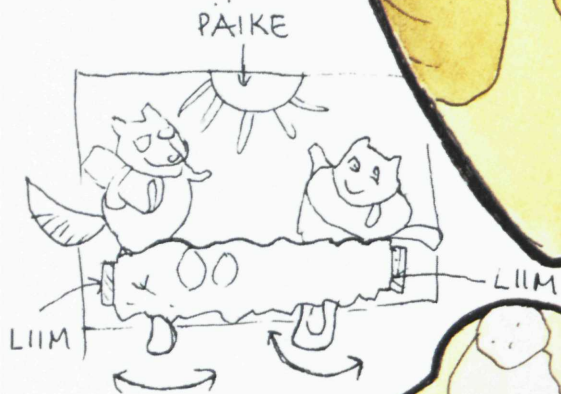

KOOLIMINEKU ETENDUS

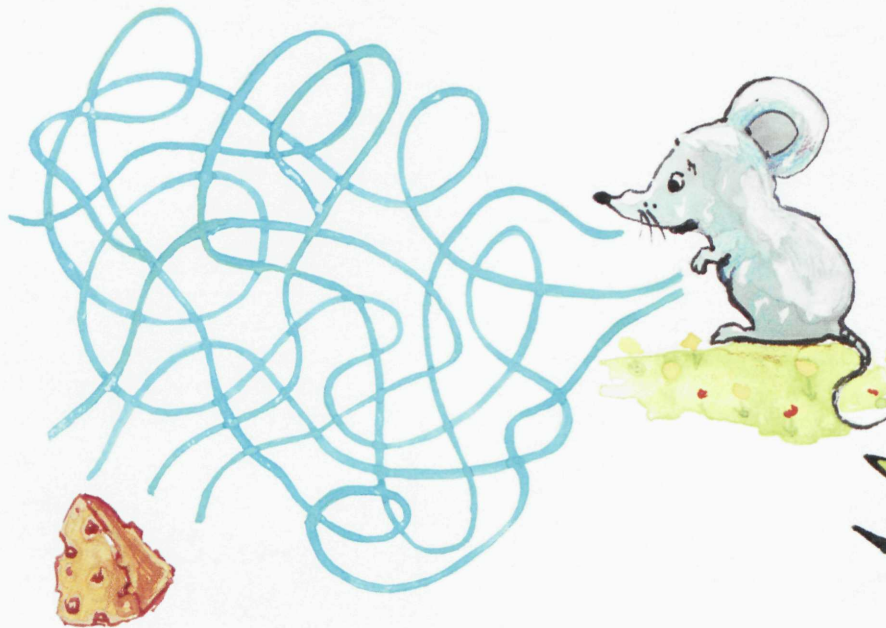
Tere, Orava-Juss!
Tere, tere, Rebase Rasmus!
Tule minu pinginaabriks!
Hea meelega. Kas tead, mul oli
meeletult mõnus suvi. Ma
käisin...
(Siit jätka ise!)

MERERANNA ETENDUS

Tere, Kiisu-Liisu! Kas tuled
ujumast?
Jah, armas Koera-Kaarel.
Vesi oli mõnusalt soe.
Kas sina oskad
ujuda?...
(Siit jätka ise!)

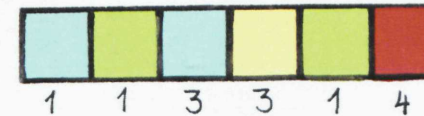
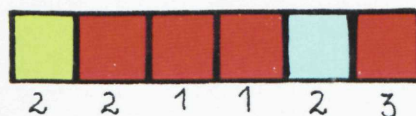
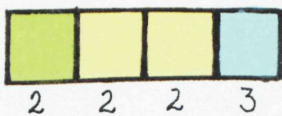
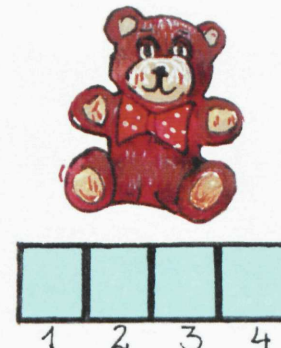
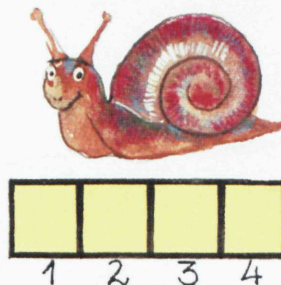
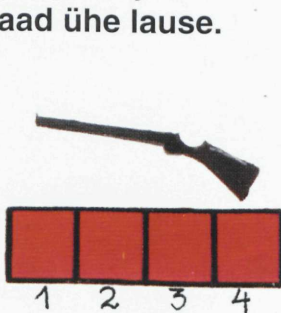
1. Aita hiirel leida juust.

2. Missugust lastelaulu on kujutatud pildil?

3. Kirjuta piltide alla värvilistesse ribadesse õiged sõnad. Värv ja numbr järgi kirjuta mitmevärviliste ruutudega ribadesse õiged tähed. Saad ühe lause.

Joonistanud EPP MARGUSTE

PERIOODIKA AS
Lasteajakiri
TÄHEKE

Asutatud jaanuaris 1960
ilmub kord kuus

Toimetuse aadress:
Pärnu mnt 67a
10134 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
tel 6 463 697

Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
tel 6 463 697

Kunstiline
toimetaja
PRIIT REA
tel 6 463 697

Tähekest saab
tellida
faks: 6616 089
e-mail
tell @tallpost.ee

Trükk
AS Printall
Tatari 64
10134 Tallinn

ESIKAANE
JOONISTAS
TIINA
REINSALU

Vahvad printsessid

Viibides Tallinna Loomaia troopikamajas panin juhuslikult tähele, et ühe akvaariumi nurgas siblivad mikroskoopilised kalamaimud nagu sabadega nõõpnõelad. Kujutasin ette mis neid vaeseid maimukesi varsti ees ootab, sest akvaariumis ujusid ka mitmesugused kopsakad kalapurakad. Kalad, teadagi, pole mingid korralikud lapsevanemad. Nad koevad oma marja kuhugi jõe või mere põhja ja ongi nende meelest vanemlikud kohustused kuhjaga täidetud. Pole nagu nende asi, mis lastest saab. Veelgi hullem, kohates oma ihuvilja, lasevad sellel meelsasti hea maitsta.

Nii arvasin üsna loogiliselt, et vaeste maimukeste elutee lõpeb akvaariumi asukate täitmatutes kõhtudes. Üsnagi kole väljavaade. Seda rõõmsamalt olin üllatunud, kui nädalaid hiljem nägin samu maimukesi täie tervise juures. Nüüdseks on sellest möödunud oma poolteist kuud, kuid kalahakaliste parv vallatleb ikka akvaariumi nurgas.

Mida see siis tähendab? Kas suurte kalade söögiisuga on midagi

lahti? Imestasin ja asusin klaasi taga toimuvat hoolega jälgima. See, mida avastasin, hämmastas mind tublisti. Suuremate kalade kõrval asustavad seda akvaariumi väikesed graatsilised, ilusa nimega kalakesed – burundi printsessid. Kuus-seitse sellist printsessi patrulleeris maimukeste parve ümber. Kui mõni maias kalapurakas suvatses liiga lähedale kippuda, siis peletati ta väikeste valvurite ägedate rünnakutega eemale. Oli naljakas vaadata, kuidas väikesed printsessid suurematele vastastele tuule alla tegid. Huvitav oli seegi, et maimukeste hoidmisest võtsid osa erinevas vanuses kalakesed. Tuntud zooloog härra Turovski selgitas mulle, et burundi printsesside pisipere hoidmine ja kaitse on antud vanemate õdede-vendade hoolde. Näed siis, milline on kalade perekonnaelu – täpselt nagu meie paljulapselistes peredes.

Kui te seda ei usu, siis veenduge selles ise. Sellesamas nurgaakvaariumis võite tähelepaneliku vaatamise korral avastada veel teisigi printsesside perekondi. Soovin selleks püsivust ja teravat silma.

Joonistanud ja kirjutanud
SANDOR STERN

